

Evrin RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Doğa Hakları ve Çevre Politikaları Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki soruların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet ÖZHASEKİ tarafından Anayasanın 98. ve TBMM içtüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 13.11.2023

Evrin RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili

2022 Yılı Plastik Atık Yönetimi Sayıştay Raporu'nda, plastik atıkların ithalatında son yıllarda bir artış trendi olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu raporda 2017-2021 yılları arasında ithal edilen plastik atık miktarına (ton) yer verilmiştir. Bu miktarlar sırayla 277.000 ton, 437.000 ton, 547.000 ton, 775.342 ton ve 685.443 ton olarak belirtilmiştir. TBMM adına denetim yapan Sayıştay tarafından tespit edilen plastik atık ithalatındaki artış trendinin 2018 yılında Çin'in plastik atık ithalatına yasak getirmesine tekabül ediyor olması dikkat çekicidir. Bahse konu durum "Özellikle Çin'in Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu (GTİP) 3915 başlığı altında yer alan plastik atıkların 31.12.2018 tarihi itibarıyla ithalini yasaklaması nedeniyle, söz konusu atıkların ülkemize girişinde bir artış meydana gelmiştir." şeklinde raporda yer bulmaktadır. Bu yasak kararından önce birçok kuzey ülkesi plastik atıklarını geri dönüştürmek için Çin'e gönderirken, maalesef bu destinasyonun artık Türkiye olduğu göstergelerden ve rapordan anlaşılmaktadır. Yine raporda bu duruma karşılık olarak ise, "01.01.2021 tarihinde yürürlüğe giren yeni Tebliğ'e göre; karışık atık plastiklerin ve atık baskı devre kartlarının ithalatı yasaklanmıştır. Bu değişikliğe göre atık geri kazanım tesisleri, karışık toplanmış ve nispeten evsel atık bulaşma riski olan karışık atık plastikleri ithal edemeyeceklerdir. Bu düzenlemeyle sadece katma değer sağlayacak kaliteli ve temiz atıkların ithal edilebilmesine imkân tanınmıştır." denilmektedir. Öte yandan ülke sınırları içerisinde ham maddeye olan ihtiyaç ve kaynağın sağlanması adına gerçekleştirilen ithalat ülkemizi adeta plastik atıklar için merkez üs haline getirmiştir.

Sürdürülebilirliğin küresel önemi dikkate alınarak oluşturulması gereken politikaların çevrenin korunması – ham madde ihtiyacının karşılanması dengesini gözetmeleri gerektiği aşîkardır. İlave olarak kaynağında ayrıştırmanın teşvik edilerek, insan sağlığına ve doğaya risk teşkil

edebilecek plastik atıkların kademeli olarak azaltılması gerekmektedir. Aksi takdirde plastik ithalatının sürdürülmesi “sıfır atık” projesinin de sloganda kalmasına yol açacaktır.

Bu bağlamda;

1. 2021 – 2023 yılları arasında (2023 yılı ekim ayı itibariyle) Avrupa Birliği’nden kaç ton plastik atık ithal edilmiştir?
2. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının ithal edilen plastik atıkların taşınması, saklanması ve bertaraf edilmesi süreçleriyle ilgili denetleme mekanizmaları nelerdir?
3. İthal edilen plastik atıkların ne kadarı yakılarak ve toprağa gömülerek bertaraf edilmiştir? Bu bertaraf sürecinde havaya, suya ve toprağa karışan ya da karışma riski olan kimyasal türler nelerdir? Bakanlığın geri dönüşüm sektöründeki plastik atık ithal eden firmaların geri dönüştürülemeyen plastik atıkları doğaya bırakmasını önleyici çalışmaları var mıdır, varsa nelerdir?
4. İthal edilen plastik atıklar içerisindeki dönüştürülemeyen ya da havuz dibi olarak adlandırılan plastik atıkların veya bunların parçalanmış hallerinin akıbeti konusunda nasıl bir izleme mekanizması söz konusudur?
5. İthal edilen plastik atıkların işlenmesi esnasında ortaya çıkan atıkların yakma tesislerine gönderildiğinde ortaya çıkması muhtemel tehlikeli kimyasal gazlar (dioksin, furan, PCB, vb.) için hangi denetimler yapılmaktadır?
6. Plastik atık ithal eden geri dönüşüm firmalarının atık sularındaki mikro plastik ve diğer tehlikeli kimyasalların miktarına dair nasıl bir denetim yapılmaktadır? Bu atık suların gereğince arıtılıp arıtılmadığına dair nasıl kontroller yapılmaktadır?
7. Avrupa Parlamentosu’nun OECD ülkelerine plastik atık ihracatını 4 yıl içinde kademeli olarak durdurulacağına dair kararı doğrultusunda Türkiye’nin önümüzdeki 4 yılda Avrupa Birliği’nden ithal etmeyi planladığı plastik atık miktarı ne kadardır? Bu miktarın azaltılması ve geri dönüşüm sektörünün zarar görmemesi adına uyum ve dönüşüm süreci hakkında hangi çalışmalar yapılmaktadır?
8. İthal edilen plastiklerin ülkeye taşınma yöntemleri nelerdir? Yasa dışı plastik atık girişiyle ilgili alınan önlemler ve denetleme mekanizmaları nelerdir?
9. Geçtiğimiz yıl gündeme gelen ve birçok yerli ve yabancı basın kuruluşunda da haber olan Almanya’ya ait yasadışı plastik atıklarla dolu olan ve sayıları 141 olan konteynerlerin akıbeti ne durumdadır? Almanya bu konteynerleri geri almış mıdır? Almamışsa bu tehlikeli atık dolu konteynerler şu anda ne durumdadır?
10. Türkiye açısından plastik atık ithalatının ekonomiye olan katkısı ne büyüklüktedir? Bu katkı oluşturduğu çevre tahribatının maliyetini karşılayabilir boyutta mıdır?
11. Türkiye’nin kaynağında ayrıştırdığı geri dönüştürülebilir plastik atık miktarı ne kadardır?
12. Plastik atık ithalatı ve işleme faaliyeti sonucunda elde edilen gelirin ne kadarı Türkiye’nin çevre politikaları için kullanılmaktadır?
13. Türkiye’nin “sıfır atık” hedefine ulaşmasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının plastik atık ithalatını kademeli olarak sonlandırma ve kaynağında ayrıştırılan geri dönüşümü teşvik etme konusundaki çalışmaları nelerdir? Bu kapsamda Türkiye Çevre Ajansı ile ne tür bir iş birliği yapılmaktadır?